

Lieta C-213/20

**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar Tiesas
Reglamenta 98. panta 1. punktu**

Iesniegšanas datums:

2020. gada 12. maijs

Iesniedzējtiesa:

Sąd Rejonowy dla Warszawy-Woli w Warszawie (Polija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2019. gada 2. oktobris

Prasītājas:

G.W.

E.S.

Atbildētājs:

A. Towarzystwo Ubezpieczeń Życie S.A.

Pamatlietas priekšmets

Pieprasījums atmaksāt apdrošināšanas prēmijas, kas samaksātas atbildētājam, pamatojoties uz grupas dzīvības apdrošināšanas un termiņapdrošināšanas līgumu ar apdrošināšanas kapitāla fondu.

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un juridiskais pamats

Direktīvas 2002/83 36. panta 1. punkta kopsakarā ar šīs direktīvas III pielikuma A daļas 11. un 12. punktu interpretācija attiecībā uz informācijas, kas apdrošinātājam ir jādara zināma apdrošinātajai personai, apmēru, adresātu loku un detalizācijas pakāpi, kā arī pareizu tās sniegšanas brīdi.

Prejudiciālie jautājumi

1. Vai Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2002/83/EK (2002. gada 5. novembris) par dzīvības apdrošināšanu [...] 36. panta 1. punkts kopsakarā ar tās III pielikuma A daļas 12. punktu ir jāsaprot tādējādi, ka pienākums darīt zināmu tajā norādīto informāciju attiecas arī uz apdrošināto personu, ja viņš vienlaikus nav apdrošinājuma ņēmējs un rīkojas kā persona, kas kā patērētājs pievienojas grupas dzīvības apdrošināšanas un termiņapdrošināšanas līgumam, kurš noslēgts starp apdrošināšanas sabiedrību un apdrošināšanas ņēmēju uzņēmēju, un kā faktiskais ieguldītājs, kas nodrošina naudas līdzekļus, kuri tiek maksāti kā apdrošināšanas prēmija?
2. Vai apstiprinošas atbildes uz pirmo jautājumu gadījumā Direktīvas 2002/83/EK [...] 36. panta 1. punkts kopsakarā ar III pielikuma A daļas 11. un 12. punktu ir jāsaprot tādējādi, ka tādu tiesisko attiecību kā pirmajā jautājumā ietvaros pienākums informēt par kapitāla aktīvu, kas saistīti ar apdrošināšanas kapitālieguldījumu fondu, īpašībām nozīmē arī, ka patērētājs – apdrošinātā persona pilnīgā un saprotamā veidā ir jāinformē par visiem riskiem, to veidiem un apmēru, kas saistīti ar ieguldījumiem kapitāla fonda aktīvos (tādos kā strukturētās obligācijas vai atvasināti instrumenti), vai arī minētā noteikuma izpratnē pietiek sniegt patērētājam – apdrošinātajai personai tikai pamatinformāciju par galvenajiem riska, kas saistīts ar līdzekļu ieguldīšanu ar apdrošināšanas kapitālieguldījumu fonda starpniecību, veidiem?
3. Vai Direktīvas 2002/83/EK 36. panta 1. punkts kopsakarā ar III pielikuma A daļas 11. un 12. punktu ir jāsaprot tādējādi, ka pirmajā un otrajā jautājumā aprakstīto tiesisko attiecību ietvaros no tā izriet pienākums darīt zināmus patērētājam, kas pievienojas dzīvības apdrošināšanas līgumam kā apdrošinātā persona, visus ieguldījumu riskus un ar tiem saistītos apstākļus, par kuriem aktīvu (strukturēto obligāciju vai atvasināto instrumentu), kas ietilpst apdrošināšanas kapitālieguldījumu fondā sastāvā, emitents ir informējis apdrošinātāju?
4. Vai apstiprinošas atbildes uz iepriekšējo jautājumu gadījumā Direktīvas 2002/83/EK 36. panta 1. punkts [...] ir jāinterpretē tādējādi, ka patērētājam, kas pievienojas grupas dzīvības apdrošināšanas un termiņapdrošināšanas līgumam kā apdrošinātā persona, ir jāsaņem informācija par kapitāla aktīvu īpašībām un riskiem, kas saistīti ar ieguldījumiem šajos aktīvos, pirms līguma noslēgšanas, atsevišķas pirmslīguma procedūras ietvaros, proti, vai tas ir pretrunā ar šādu valsts tiesību normu [kā] 2003. gada 22. maija *ustawa o działalności ubezpieczeniowej* [likuma par apdrošināšanas darbību] 13. panta 4. punkts, [...] saskaņā ar kuru pietiek atklāt šo informāciju tikai apdrošināšanas līguma saturā un tās noslēgšanas laikā, un informācijas saņemšanas brīdis nav skaidri noteikts un atdalīts pievienošanās līgumam procedūrā?

5. Vai apstipriņošas atbildes uz pirmo līdz trešo jautājumu gadījumā Direktīvas 2002/83/EK 36. panta 1. punkts kopsakarā ar III pielikuma A daļas 11. un 12. punktu [...] ir jāinterpretē arī tādējādi, ka tajā noteiktā pienākuma darīt zināmu informāciju izpilde ir jāuzskata par būtisku grupas dzīvības apdrošināšanas un termiņapdrošināšanas līguma elementu, un vai rezultātā konstatējumam, ka šis pienākums nav izpildīts pareizi, var būt tādas sekas, ka apdrošinātajam patērētājam tiek piešķirtas tiesības pieprasīt atmaksāt visas samaksātas apdrošināšanas prēmijas iespējamās vai tā sākotnējās spēkā neesamības konstatēšanas dēļ vai iespējamās individuālā paziņojuma par pievienošanas līgumam spēkā neesamības konstatēšanas dēļ?

Minētās Kapienu tiesību normas

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2002/83/EK (2002. gada 5. novembris) par dzīvības apdrošināšanu (OV L 345, 19.12.2002., 1. lpp.): 52. apsvēruma, 36. pants, III pielikums.

Atbilstošās valsts tiesību normas

Kodeks cywilny – 1964. gada 23. aprīļa *ustawa* (*Dz. U.* Nr. 16, poz. 93 ar turpmākajiem grozījumiem): 58. pants, 353.¹ pants, 384. panta 1. un 2. §, 805. panta 1. un 2. §, 808. panta 1.–4. §, 829. pants.

2003. gada 22. maija *ustawa o działalności ubezpieczeniowej* (*Dz. U.* Nr. 124, poz. 11510; 2009. gada 16. decembra konsolidētā redakcija, 2010. gada Likumu Vēstnesis Nr. 11, poz. 66): 2. panta 1. punkta 13. apakšpunkts, 13. pants, pielikums (1. nodaļa).

Faktu un tiesvedības kopsavilkums

- 1 Prasītājas G.W. un E.S. ir cēlušas prasību pret atbildētāju apdrošinātāju par noteiktu summu samaksu viņu labā kā apdrošināšanas prēmiju atmaksu, kas samaksāta, pamatojoties uz grupas kombinētās kapitālieguldījumu dzīvības apdrošināšanas līgumu (turpmāk tekstā – “minētais līgums”).
- 2 Minētais līgums, kuram varēja pievienoties individuālie patērētāji, tika noslēgts 2011. gada 29. jūlijā starp atbildētāju apdrošinātāju un A. S.A., kas darbojas kā apdrošinājumaņēmējs. Prasītājas pievienojas minētajam līgumam, pamatojoties uz atsevišķām pievienošanās deklarācijām, kas iesniegtas 2011. gada 28. novembrī un 2011. gada 30. novembrī.
- 3 Minētais apdrošināšanas produkts tika prezentēts kā kapitāla ieguldījums regulāro uzkrājumu formā. Pievienošanās minētajam līgumam pievienošanās prezentācija tika veikta vienā tikšanās reizē bankas apdrošinājumaņēmēja filiālē, kuras laikā

tika arī iesniegts paziņojums par pievienošanos šim līgumam. Vienlaikus prasītājam tika izklāstīti vispārīgie apdrošināšanas noteikumi un apdrošināšanas kapitālieguldījumu noteikumi.

- 4 Iesniedzot paziņojumus par pievienošanos minētajam līgumam, prasītājas parakstīja paziņojumus, kuros norādīts, ka kapitālieguldījumu mērķis ir sasniegt vismaz 100 % no apdrošināšanas prēmijām, kas ieguldītas apdrošināšanas laika posma beigās. Paziņojumi ietver arī informāciju, ka apdrošināšanas laika posmā kapitālieguldījumu fonda daļu konta vērtība var ievērojami svārstīties tajā ietilpstošo finanšu instrumentu vērtības dēļ. Saskaņā ar paziņojumiem ar produktu ir saistīts risks, kas izriet no iespējas, ka produkta sastāvā esošo finanšu instrumentu emitents neizpildīs maksājumu pienākumu. Norādīts arī, ka produkts nav bankas noguldījums, tādēļ tas negarantē apdrošinātajai personai peļņas gūšanu, vienlaikus piebilstot, ka gada vidējās indeksa peļņas simulācija ir 11,70 %. Papildus tam ir norādīts, ka šis rezultāts negarantē līdzīgu rezultātu sasniegšanu nākotnē.
- 5 Saskaņā ar minētā līguma noteikumiem, kas papildināti ar vispārīgajiem apdrošināšanas noteikumiem un apdrošināšanas kapitālieguldījumu noteikumiem, prasītājam bija jāsamaksā sākotnējā un pēc tam regulāra, ikmēneša apdrošināšanas prēmija.
- 6 Vispārīgo apdrošināšanas noteikumu un fonda noteikumu autors bija apdrošinātājs, un tajos ietvertie noteikumi nebija apspriesti ar apdrošinātajām personām. Apdrošināšanas laika posms ir noteikts 15 gadi. Vienlaikus apdrošinātajām personām bija tiesības jebkurā laikā iesniegt paziņojumu par atteikšanos no apdrošināšanas aizsardzības.
- 7 Apdrošināto personu prēmijas tika ieguldītas apdrošināšanas kapitālieguldījumu fondā *UFK A*. Šis fonds tika iepriekš noteikts minētajā līgumā un apdrošinātajām personām šajā ziņā nebija nekādas izvēles.
- 8 Fonda aktīvu vērtība un tā apliecības vērtība mainījās laika gaitā finanšu instrumentu, kur tiek ieguldīti fonda līdzekļi, cenu veidošanās rakstura dēļ. Noteikumos ir norādīts, ka šīs izmaiņas var būt būtiskas.
- 9 Fonda noteikumos arī ir noteikta virkne risku, kas saistīti ar ieguldījumiem apdrošināšanas kapitālieguldījumu fondā, un apdrošinātājs ir norādījis, ka viņš neatbild par ieguldījumu risku, kas saistīts ar ieguldījumiem fondā.
- 10 Vispārīgajos apdrošināšanas noteikumos nav nekādas atrunas, kas norādītu uz to, ka minētā ieguldījumu forma nav paredzēta plašam saņēmēju lokam vai ka līdzekļu ieguldījumi *A*. emitētajās obligācijās prasa zināšanas un pieredzi, kas saistītas ar kapitāla tirgus un finanšu instrumentu darbību.
- 11 Apdrošinātājs ieguldīja apdrošināšanas kapitālieguldījumu fondā ieguldītos līdzekļus 15 gadu strukturētās obligācijas, kas piesaistītas *A*. indeksam. Šo

obligāciju emisija nebija publiska, tā bija paredzēta tikai noteiktiem, profesionāliem ieguldītājiem. Obligācijas netika tirgotas kapitāla tirgū.

- 12 Dokumentācijā, kas saistīta ar A. emitēto obligāciju iegādes noteikumiem, ir norādīti un paskaidroti tostarp riska faktori. Emitents informēja obligāciju pircēju, ka potenciāliem emisijai paredzēto vērtspapīru ieguldītājiem pirms to iegādes ir rūpīgi jāapsver informācija, kas norādīta nodaļā “Riskā faktori”. Papildus tam emitents arī uzsvēra, ka ieguldījuma vērtība un peļņa, ko var gūt no tā, var tikt samazināti vai paaugstināti, tāpēc ieguldītājs var nesaņemt ieguldīto summu vai dažos gadījumos – var nesaņemt nekādu veiktā ieguldījuma summas atmaksu.
- 13 Emitents norādīja arī, ka ieguldījums strukturētajos produktos kā ar ievērojamu risku saistīts ieguldījums ir paredzēts tikai personām ar atbilstošām zināšanām un pieredzi finanšu un biznesa jautājumos, kas nepieciešamās riska novērtēšanai.
- 14 Šīs dokumentācijas saturs netika darīts zināms apdrošinātajām personām pirms pievienošanas minētajam līgumam un netika iekļauts nedz šajā līgumā, nedz vispārīgajos apdrošināšanas noteikumos un kapitāla fonda noteikumos. Piedāvājot patērētājiem pievienoties minētajam līgumam, no viņiem netika arī prasīta nekāda pieredze, kas saistīta ar ieguldījumiem kapitāla tirgū, un vēl jo vairāk netika pārbaudītas viņu zināšanas šajā ziņā.
- 15 Pēc astoņiem apdrošināšanas prēmijas maksāšanas gadiem prasītāja G.W. bija iesniegusi paziņojumu par attieksanos no minētā apdrošināšanas līguma (par tiesisko attiecību izbeigšanu), kas stājās spēkā 2019. gada 23. janvārī. Atbildētājs apdrošinātājs izmaksāja viņai kā atpirkuma summu 14 285,30 PLN, vienlaikus nosakot daļu konta vērtību 15 403,57 PLN apmērā. Kopā tiesisko attiecību pastāvēšanas laika posmā prasītāja iemaksāja apdrošinātāja labā summu 24 090 PLN apmērā. Līdz ar to prasītāja grozīja savu prasījumu, pieprasot tiesai piespriest atbildētājam samaksāt viņai summu 9804,70 PLN. Prasītāja E.S. joprojām maksā apdrošināšanas prēmiju un līdz šim nav izbeigusi tiesiskās attiecības, kas izriet no minētā līguma.

Pamatlietas pušu galvenie argumenti

- 16 Prasītājas norāda, ka minētais līgums neesot spēkā, jo esot pretrunā ar imperatīvajām tiesību normām, un ka neesot spēkā prasītāju paziņojumi par pievienošanos minētajam līgumam.
- 17 Prasītājas apgalvo, ka atbildētājs apdrošinātājs esot būtiski pārkāpis savus pienākumus darīt zināmu informāciju, kas paredzēta imperatīvajās tiesību normās, jo neesot sniedzis apdrošinātajām personām pilnīgu informāciju par strukturēto obligāciju, kas iegādātas apdrošināšanas kapitālieguldījumu fondā, īpašībām, tostarp par visiem ar tām saistītiem riskiem. Papildus tam prasītājas apgalvo, ka minētais līgums esot arī pretrunā ar saistību attiecību raksturu, jo tas paredzot, ka kapitāla fonda aktīvu vērtību, no kuras ir tieši atkarīgs maksājuma apmērs, kas

pienākas patērētājam, patvaļīgi un vienpusēji noteic atbildētājs veidā, kurš nav zināms patērētājam un izslēdz arī tā vēlāku izvērtējumu tiesā.

- 18 Pēc prasītāju domām patērētāju nepietiekamas informētības pakāpe esot tik būtiska, ka tā neļaujot pieņemt, ka viņas sniedza efektīvus un derīgus gribas izteikumus, kas nepieciešami pareizai tiesisko attiecību nodibināšanai. Tādu iemeslu dēļ, par kuriem atbild apdrošinātājs, prasītājas nezinot, nedz kur tiek ieguldīti viņu iemaksātie līdzekļi, nedz kāds ir faktiskais risku, kas saistīti ar šāda veida ieguldījumu, apmērs un daudzums.
- 19 Atbildētājs apdrošinātājs norādīja, ka viņam neesot jādara zināma informācija par visiem ieguldījumu riskiem, kas saistīti ar pievienošanas minētajam līgumam, un par visiem apstākļiem, kas saistīti ar A. veikto strukturēto obligāciju emisiju, jo apdrošinātās personas neesot tiesiskās attiecības starp apdrošinātāju un obligāciju emitentu puse. Apdrošinātājs norādīja arī uz nepieciešamību ievērot pienākumu neizpaust informāciju par emisijas līguma detalizētiem noteikumiem, kā arī detalizētu vērtības noteikšanas metodoloģiju un strukturētajā obligācijā iestrādātā atvasinātā instrumenta konstrukciju.
- 20 Turklāt pēc apdrošinātāja domām, vispārīgajos apdrošināšanas noteikumos un kapitāla fonda noteikumos esot iekļauta ar to saistīta nepieciešama informācija, it īpaši norādot, ka līdzekļu ieguldījumi ar apdrošināšanas kapitālieguldījumu fonda starpniecību ir saistīti ar riskiem, pie kuriem pieder arī ienākumu no ieguldījumiem negūšanas risks.

Īss lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pamatojuma izklāsts

- 21 Pirmkārt, iesniedzējtiesas šaubas attiecas uz to, vai Direktīvas 2002/83 36. panta 1. punktā kopsakarā ar tās III pielikuma A daļu noteiktā informācija ir jādara zināma arī apdrošinātajām personām, ja viņas pievienojas minētajam līgumam kā patērētāji, vienlaikus esot apdrošinātājam iemaksāto prēmiju, kas pēc tam tiek ieskaitītas apdrošināšanas kapitāla fondā, faktiskie ieguldītāji.
- 22 No formālā viedokļa tiesisko attiecību ietvaros, kas ir lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pamatā, patērētājs – apdrošinātā persona nav apdrošināšanas līguma puse. Šis līgums tiek noslēgts starp apdrošināšanas sabiedrību un apdrošinājumaņēmēju, kurš šajā gadījumā ir banka. Šī līguma forma atbilst apdrošināšanas citas personas labā līguma konstrukcijai, kur nav jābūt norādītam apdrošinātās personas vārdam.
- 23 Tomēr, kā norāda iesniedzējtiesa, šajā gadījumā tieši patērētājs uzņemas daļu apdrošinājumaņēmēja pienākumu, jo īpaši pienākumu maksāt apdrošināšanas prēmiju. Tieši patērētājs uzņemas līdzekļu ieguldījumu faktisko ekonomisko slogu un ar to saistītu risku.
- 24 Rezultātā, pēc iesniedzējtiesas domām, – sistēmisko un funkcionālo apsvērumu dēļ un saskaņā ar Direktīvas 2002/83 52. apsvērumu – šķiet, ka apdrošinātajai

personai ir jābūt pieejamai visai tāda veida informācijai, kas ir vai kam ir jābūt pieejamai apdrošinājuma ņēmējam. Pretējā gadījumā apdrošinātā persona var nespēt pareizi novērtēt pievienošanās līgumam iespējamās ekonomiskās sekas.

- 25 Otrkārt, iesniedzējtiesai ir šaubas par Direktīvas 2002/83 36. panta 1. punktā kopsakarā ar tās III pielikuma A daļā paredzētā pienākuma darīt zināmu informāciju konkrēta satura un apjoma pareizu interpretāciju. Iepriekš minētās tiesību normas nosaka minimālo informācijas standartu tāda veida līgumos kā minētais līgums, kas nozīmē, ka dalībvalsts tiesības var noteikt plašākus pienākumus darīt zināmu informāciju, bet nedrīkst tos ierobežot.
- 26 Saskaņā ar apskatāmo Savienības tiesību normu angļu valodas versiju pirms līguma noslēgšanas apdrošināšanas sabiedrībai ir jāinformē par kapitāla aktīvu īpašībām ("*indication of the nature of the underlying assets*"), kur ieguldīti līdzekļi, kas tiek iemaksāti kā apdrošināšanas prēmija. Līdz ar to – saskaņā ar dažādu valodu versijām – šai informācijai ir jāietver ne tikai aktīvu veidi, bet arī to īpašības (raksturs). Iesniedzējtiesas novērtējumā šajā virzienā ir virzījusies Direktīvas 2002/83 noteikumu transponēšana Polijas tiesību sistēmā, jo 2003. gada 22. maija *ustawa o działalności ubezpieczeniowej* 13. panta 4. punktā ir izmantots jēdziens "aktīvu raksturojums".
- 27 Taču šajā ziņā rodas šaubas par to, kā jāinterpretē Direktīvā 2002/83 minētais aktīvu raksturojuma (īpašību) jēdziens, it īpaši vai tas attiecas arī uz ieguldījumu riska apmēru (intensitāti), apjomu un veidiem, kas saistīts ar noteiktiem apdrošināšanas kapitālieguldījumu fonda aktīviem, kur apdrošināšanas sabiedrība iegulda līdzekļus, ko patērētājs maksā kā apdrošināšanas prēmiju.
- 28 Šaubas attiecas arī uz to, vai aktīvu, kas ietilpst apdrošināšanas kapitālieguldījumu fondā, jēdziens aptver arī visus ar tiem saistītos ieguldījumu riskus, vai arī to var attiecināt tikai uz galvenajiem ieguldījumu riskiem, kuru rašanās varbūtība ir salīdzinoši visaugstākā un kuri noteiktu instrumentu var raksturot ekonomiskā ziņā.
- 29 Šī neskaidrība ir saistīta ar to, ka Direktīvas 2002/83 noteikumi, atšķirībā no nākamās apdrošināšanas direktīvas, proti, Direktīvas 2009/138/EK noteikumiem (185. panta 4. punkts), ar kuru tika aizstāta Direktīva 2002/83, neparedz atsevišķu pienākumu darīt zināmu informāciju par risku, kas saistīti ar līdzekļu ieguldījumiem minētā līguma ietvaros, veidiem un pakāpi.
- 30 Turklāt šaubas par apdrošinātajai personai nododamās informācijas pareizu apjomu un detalizācijas pakāpi var būt arī pamatotas ar nepieciešamību saglabāt pareizu samēru starp sniegtās informāciju apjomu un tās sarežģītības pakāpi, un tādējādi standartlīguma objektīvu saprotamību. Uz šo jautājumu attiecās atbildētājas apdrošināšanas sabiedrības argumentācija, kura norādīja, ka nododot plašāku vai detalizētāku informāciju par aktīvu raksturojumu, kur tiek ieguldīti apdrošināšanas kapitālieguldījumu fonda līdzekļi, apdrošinātajām personām

netiku radītas nekādas tālejošākas pozitīvas sekas, tieši informācijas šajā ziņā sarežģītības pakāpes dēļ.

- 31 Iesniedzējtiesas novērtējumā, šis jautājums ir jāapsver, ņemot vērā prasības formulēt līguma noteikumus pārredzamā un viegli saprotamā valodā, arī noteicot nosakāmas ieguldījumu ekonomiskās sekas. Savienību tiesības, kas attiecas uz patēriņa tirdzniecību, īpaši uzsvēr pienākumu patērētājam pareizi darīt zināmu informāciju par līgumu noteikumiem, ko viņš noslēdz vai kam pievienojas, pieprasot vienlaikus, lai patērētājam sniegta informācija tiktu izklāstītā pārredzamā un viegli saprotamā veidā.
- 32 Pēc iesniedzējtiesas domām, šeit rodas arī jautājums par līdzsvara saglabāšanu starp informāciju, ko patērētājam sniedz apdrošināšanas sabiedrība, un informācijas saturu, ko apdrošināšanas sabiedrība saņem no strukturēto obligāciju emitenta. Patērētājs kā apdrošinātā persona nav obligāciju emisijas līguma, kas saista apdrošinātāju un obligāciju emitentu, puse, un šī līguma saturs tieši neietekmē viņa tiesības un pienākumus, kas izriet no apdrošināšanas līguma. Tomēr pēc tam apdrošinātājs pilnībā iegulda patērētāju apdrošināto personu iemaksātos līdzekļus šādi iegādātajā finanšu instrumentā, proti, faktiskais ieguldītājs, kas uzņemas ar to saistīto risku, ir patērētājs. Rodas jautājums, vai saskaņā ar Direktīvu 2002/83 šādas attiecības ļauj sagaidīt, ka patērētājam ir pieejama visa informācija par emitētājam obligācijām, kas pieejama apdrošinātājam.
- 33 Iesniedzējtiesas novērtējumā, ieguldījumu riska elements šajā gadījumā ir tik būtiska tādu aktīvu kā atvasināti instrumenti raksturojuma sastāvdaļa, ka, ņemot vērā Direktīvas 2002/83 noteikumos nosacīto (un tālāk attīstīto nākamajā apdrošināšanas Direktīvā 2009/138/EK) minimālo informācijas atklāšanas standartu, apdrošinātā persona, kas ir patērētājs, ir jāinformē par to pilnīgā un saprotamā veidā.
- 34 Treškārt, pēc iesniedzējtiesas domām, būtu vēlams izskaidrot formulējumu “pirms apdrošināšanas līguma noslēgšanas” un norādīt, vai, pamatojoties uz to, nebūtu jāpieprasa, lai informācijas sniegšanas apdrošinātajai personai posms būtu pēc iespējas skaidri noteikts un nodalīts no līguma noslēgšanas (pievienošanās apdrošināšanas līgumam) posma.
- 35 Turklāt pašu jēdzienu “pirms līguma noslēgšanas” var izprast atšķirīgi, it īpaši var arī aizstāvēt viedokli, ka tas nozīmē jebkādu īsu laiku starp visas nepieciešamas informācijas sniegšanu personai, kas pievienojas līgumam, un paša paziņojuma par pievienošanos līgumam iesniegšanu, ja vien informācija tiek darīta zināma pirms paziņojuma iesniegšanas.
- 36 Valsts tiesību aktu noteikumi, ar kuriem tiek ieviests Direktīvas 2002/83 36. panta 1. punkts un tās III pielikuma A daļa, tikai padziļina šaubas šajā ziņā, jo no tiem izriet tikai (2003. gada 22. maija *ustawa o działalności ubezpieczeniowej* 13. panta 4. punkts), ka noteiktai informācijai par tiesiskajām attiecībām – tostarp arī

apdrošināšanas kapitālieguldījumu fonda aktīvu raksturojums – ir jābūt iekļautai kapitāla fonda noteikumos. Šie noteikumi ir standartlīguma veids, kurš nosaka tiesisko attiecību saturu. Taču, pat atsevišķu informatīvu noteikumu iekļaušanu līgumā (standartlīgumā) nevar uzskatīt par iepriekšēju – attiecībā uz pašu līguma noslēgšanu (pievienošanu tam) – pienākuma darīt zināmu informāciju izpildi.

- 37 Un situācijā, kad nav iespējams nošķirt abus iepriekš minētos brīžus, arī laika ziņā, pienākuma darīt zināmu informāciju izpildes praktiskā nozīme vispār kļūst apšaubāma. Attiecīgas laika distances neesamība starp informatīvo posmu un līguma noslēgšanas posmu var izslēgt vai ievērojami samazināt iespēju saprast nodoto informāciju.
- 38 Pēc iesniedzējtiesas domām, attiecīgā laika distance šajā gadījumā ir jānoteic objektīvi, ņemot vērā raksturīgās tiesisko attiecību īpašības, patērētāja kvalifikāciju un nepieciešamas informācijas apjomu un sarežģītības pakāpi.
- 39 Un visbeidzot, ceturtkārt, pēc iesniedzējtiesas domām, interpretācijas šaubas rada arī jautājums par tiesiskajām sekām, kas saistītas ar iespējamu apdrošinātāja izdarītu atbilstoši noteiktā informācijas sniegšanas standarta pārkāpumu.
- 40 Šīs problēmas atrisināšanai ir nepieciešama Direktīvas 2002/83 36. panta 1. punkta interpretācija, lai noskaidrotu, vai, ņemot vērā tajā noteiktā pienākuma darīt zināmu informāciju nozīmi, to var uzskatīt par būtisku līguma (tiesisko attiecību satura, kam pievienojas patērētājs) sastāvdaļu. Klasiskajā tiesisko attiecību satura interpretācijā to sastāvdaļas ar informatīvu raksturu netiek uzskatītas par būtiskām sastāvdaļām (*essentialia negotii*). Šāda veida noteikumi tieši nenosaka pušu tiesības un pienākumus, kā arī nenosaka noteikta līguma (tiesisko attiecību) veidu. Saskaņā ar Polijas civiltiesībām šī tēze šķiet, nerada šaubu. Taču attiecībā uz Savienības tiesību aktu noteikumu interpretāciju, ņemot vērā Direktīvas 2002/83 52. apsvērumu un šīs direktīvas III pielikuma A daļā norādīto informāciju, šis jautājums šķiet problemātisks.
- 41 Iesniedzējtiesa nav atradusi līdzšinējā Tiesas judikatūrā atbildi uz iepriekš minētajiem jautājumiem, kas saistīti ar Direktīvas 2002/83 noteikumu pareizu interpretāciju. Vienīgie iesniedzējtiesas atrastie Tiesas nolēmumi par līdzīgiem jautājumiem, proti, par dzīvības apdrošināšanas līgumiem, nesniedz atbildi uz uzdotajiem prejudiciālajiem jautājumiem (spriedumi: 2012. gada 1. marta spriedums lietā C-166/11 *González Alonso*, ECLI:EU:C:2012:119; 2015. gada 29. aprīļa spriedums lietā C-51/13 *Nationale-Nederlanden Levensverzekering Mij*, ECLI:EU:C:2015:286). Savukārt 2002. gada 5. marta Tiesas spriedums lietā *Axa Royale Belge*, C-386/00, EU:C:2002:136, attiecas uz iepriekšējās apdrošināšanas direktīvas līdzīga noteikuma, proti, Direktīvas 92/96/EEK (1992. gada 10. novembris) 31. panta 3. punkta interpretāciju, taču citā darbības jomā un attiecībā uz citu apdrošināšanas līguma veidu.